

Wymagania edukacyjne dla klasy ósmej

I semestr

Kształcenie literacko-kulturowe

jak w klasach IV- VII oraz:

Wymagania	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none">- zna lektury przewidziane do omówienia w klasie ósmej-zapoznaje się z biografią najważniejszych twórców literatury polskiej i światowej (Mickiewicza, Słowackiego, Sienkiewicza, Kochanowskiego, Baczyńskiego, Herberta, Szymborskiej, Homera, Białoszewskiego, Barańczaka, Miłosza, Mrożka, Różewicza, Żeromskiego, Rymkiewicza)- określa sytuację liryczną w wierszach- odczytuje dosłowne znaczenia sytuacji przedstawionych w tekstach- nazywa uczucia podmiotu lirycznego- określa nastrój wiersza korzystając z podanego słownictwa- wskazuje podstawowe środki poetyckie (metaforę, epitet, porównanie, w tym porównanie homeryckie, personifikację, inwokację, apostrofę, eufemizm, onomatopcję)	<ul style="list-style-type: none">- odczytuje metaforyczne sensy przedstawionych sytuacji- zna podstawowe fakty z życia twórców- charakteryzuje osobę mówiącą;- odczytuje metaforyczne sensy przedstawionych sytuacji-zna pojęcia z teorii literatury, wskazuje je w tekście-zna pojęcie ironii, parodii, groteski oraz rozpoznaje je w tekście- wyodrębnia obrazy poetyckie i próbuje dostrzec ich metaforyczny charakter-wskazuje i nazywa środki poetyckie, próbuje określić ich funkcje- określa tematykę tekstu- określa elementy świata przedstawionego, odwołując się do tekstu-przy interpretacji utworu stara się	<ul style="list-style-type: none">- dobrze zna lektury szkolne- wyjaśnia, dlaczego jeden utwór może być różnie interpretowany- formułuje przesłanie przeczytanych tekstów- ocenia sytuację liryczną- wskazuje motywy i konsekwencje działań bohaterów- wyjaśnia przenośne znaczenia poszczególnych elementów świata przedstawionego- interpretuje charakter opisanej rzeczywistości- uzasadnia wybór hipotezy interpretacyjnej- określa funkcje użytych środków poetyckich- rozumie pojęcie toposu- analizuje i omawia kompozycje wierszy- dostrzega ogólny sens utworu- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, określa jej stosunek do świata;- wskazuje motywy i konsekwencje działań bohaterów	<ul style="list-style-type: none">- bardzo dobrze zna lektury szkolne-przedstawia pogłębioną interpretację wiersza w odniesieniu do własnych odczuć i doświadczeń;- dokonuje przekształcenia wiersza na tekst prozatorski- wskazuje elementy świata przedstawionego o charakterze symbolicznym, komentuje je- omawia rolę ironii w kontekście wiersza- wskazuje i interpretuje elementy świata przedstawionego o charakterze symbolicznym, komentuje je- omawia konteksty dzieła- wskazuje i objaśnia wybrane toposy- określa funkcję zastosowanych w tekście środków artystycznego wyrazu- wyjaśnia funkcję zastosowanych przez autorów środków stylistycznych

<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: przypowieść, symbol, motyw, świat przedstawiony, narracja, pieśń, mit, legenda, apostrofa, inwokacja, epos, epopeja, elegia, proza, pieśń, wiersz, wiersz wolny, wiersz biały, parodia, powieść i jej rodzaje, archaizm, nowela, beletrystyka, opowiadanie, pamiętnik, dziennik, literatura fantastycznonaukowa, obraz poetycki, średniówka, sonet, hymn, alegoria, bajka, ballada, epika, liryka, dramat, komizm, neologizm, fraszka, epigramat, pytanie retoryczne, symbol, puenta i stara się je wskazać w tekstach - wymienia cechy reportażu - zapoznaje się z definicjami utopii, antyutopii, - używa pojęcia plan filmowy - wyjaśnia, na czym polega montaż filmowy - wymienia różne formy teatralne - wymienia środki przekazu charakterystyczne dla kultury masowej - wymienia i rozpoznaje pojęcia związane z tekstami reklamowymi (manipulacja językowa, perswazja) - potrafi wymienić elementy etosu rycerskiego - określa charakter utworu, wybierając właściwe spośród podanych formuł; - wybiera wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca - odpowiada na pytania dotyczące poznanych utworów - określa temat i nastrój utworu - wskazuje formy gramatyczne służące ujawnianiu się podmiotu mówiącego - określa sytuację, w jakiej znajduje się osoba mówiąca - opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych - określa czas i miejsce akcji - wyróżnia bohaterów i wypowiada się na ich 	<ul style="list-style-type: none"> uwzględniać jego konteksty - znajduje właściwy cytat dla zilustrowania danego zagadnienia - nazywa emocje, uczucia i refleksje osoby mówiącej w wierszu -charakteryzuje osobę mówiącą -dostrzega obecność motywów, np. ogrodu, raju - charakteryzuje sytuację liryczną ukazaną przez poetę - wypowiada się na temat niedosłownych znaczeń tekstu - wskazuje środki służące budowie rytmiczności wiersza - dostrzega przenośne sensy utworów - wskazuje i nazywa etapy akcji - opisuje uczucia i emocje osoby mówiącej - określa tematykę i problematykę utworu - opowiada o relacjach łączących bohaterów - wyróżnia i nazywa wątki utworu - wymienia elementy tworzące obraz poetycki - wskazuje symboliczne elementy świata przedstawionego - omawia elementy świata przedstawionego - charakteryzuje bohaterów - wyjaśnia, na czym polegał ideał rycerza -wskazuje wydarzenia historyczne istotne dla akcji danego utworu - potrafi zaklasyfikować utwór do danego rodzaju i gatunku literackiego, wymienia ich cechy - analizuje obraz malarski, wymienia jego elementy - odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej; - podaje wyróżniki liryki jako rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega ironiczny wydźwięk tekstu - analizuje budowę wersyfikacyjną tekstu; - wyodrębnia w utworze cząstki kompozycyjne; - omawia funkcję porównań homeryckich w tekście; - wyjaśnia znaczenie pojęć: apostrofa, porównanie homeryckie, epos - sporządza kodeks postępowania rycerza - podaje cechy eposu rycerskiego - uzasadnia przynależność danego utworu do określonego rodzaju i gatunku literackiego - potrafi podać przykłady odpowiedniego rodzaju i gatunku - posługuje się terminologią związaną z filmem - formułuje hipotezę interpretacyjną, odwołując się do tekstu - zajmuje stanowisko wobec postawionego problemu, uzasadnia je - wykorzystuje w objaśnieniach utworów literackich konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny - rozróżnia pojęcia: literatura popularna, literatura wysoka - dostrzega różnicę między literaturą piękną a naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa - wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej - nazywa funkcje dostrzeżonych środków poetyckich - wyjaśnia sens metafor - opisuje ewolucję postaw bohaterów - omawia motywacje działań bohaterów -objaśnia cel parafrazy - wyjaśnia, czym są: apostrofa, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, porównanie, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje tekst jako artykuł prasowy, określa jego tematykę i problematykę - analizuje budowę wersyfikacyjną wiersza - kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych, uzasadniając decyzję - omawia konsekwencje wyboru typu narracji - wskazuje przykłady innych niż realistyczna konwencji literackich; - znajduje podobieństwa między konwencjami - porównuje teksty kultury -omawia zjawisko stylizacji na język potoczny w literaturze - decyduje, czy tekst jest parafrazą, czy aluzją literacką, uzasadnia swoje zdanie - dokonuje przekładu intersemiotycznego, - analizuje i omawia kompozycję tekstów - formułuje metaforyczne i symboliczne przesłania wiersza
--	--	--	--

<p>temat</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa cechy charakteru bohaterów - przedstawia przebieg wydarzeń poznanych utworów - cytuje zdania o charakterze sentencji - klasyfikuje utwór jako hymn - klasyfikuje utwór jako powieść historyczną; - wymienia znane gatunki epickie - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej; - podaje cechy powieści realistycznej - odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości - określa osobę mówiącą, wskazuje fragmenty, których się ona ujawnia; - zapoznaje się z informacjami na temat epoki, której dotyczy powieść - wypowiada się na temat czasu i miejsca akcji - wymienia bohaterów - wymienia zdarzenia zawarte w powieści - wypowiada się na temat głównych postaci 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia postać autora od narratora - zna rodzaje powieści, kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych - przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego, rozróżnia i wymienia ich podstawowe cechy - wie, że fikcja jest wyznacznikiem literatury pięknej; - odróżnia informacje od komentarza; - wskazuje problematykę utworu - definiuje parafrazę - wskazuje w tekście dygresję - wskazuje przykłady środków retorycznych: apostrofy, pytania retorycznego, wykrzyknienia, porównania, przenośni, peryfrazy, powtórzenia, aluzji - określa sytuację liryczną w wierszach; - nazywa uczucia podmiotu mówiącego - dzieli wersy na części, wyznaczając średniówkę - definiuje pojęcie średniówki - określa nadawcę i adresata utworu - określa charakter utworu - określa cechy świata zaprezentowanego w utworze - określa sytuację liryczną, uzasadnia, cytując tekst - nazywa uczucia osoby mówiącej - nazywa uczucia bohaterów - wskazuje osobę mówiącą w wierszu - wskazuje metafory w wierszu i podejmuje próbę ich wyjaśnienia - wymienia i opisuje elementy świata przedstawionego - analizuje przebieg wybranych wydarzeń w 	<p>przenośnia, peryfrazą, powtórzenie, aluzja</p> <ul style="list-style-type: none"> - objaśnia na przykładach, czym jest topos - objaśnia sensy niedosłowne utworów - analizuje i interpretuje budowę wiersza - analizuje motywacje bohaterów - wyjaśnia różnice między pamiętnikiem a dziennikiem - wskazuje przykłady perswazyjnego użycia języka - opisuje i interpretuje obraz malarski 	
---	---	---	--

	poznanych utworach - wskazuje kulminacyjny moment opowiadania, uzasadnia wybór - charakteryzuje bohaterów - określa temat utworu - wskazuje różnice między literaturą faktu i literaturą piękną		
--	---	--	--

Nauka o języku

jak w klasach IV-VII oraz:

Wymagania			
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym są: głoska, litera, spółgłoska, spółgłoska, sylaba; - rozróżnia spółgłoski i samogłoski, - oznacza miękkość głosek; - dzieli wyrazy na litery i głoski oraz na sylaby; - wyjaśnia, czym jest sylaba; - wie, że istnieją różnice między wymową a pisownią słów, wskazuje ich przykłady; - wie, które narządy mowy biorą udział w powstawaniu głosek - zna i stosuje zasady dzielenia wyrazów przy przenoszeniu - wyjaśnia własnymi słowami, czym jest akcent; - ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów; - poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem - wskazuje synonimiczne pary wyrazów; - rozumie znaczenia wyrazów o takim samym brzmieniu; - korzysta ze słownika języka polskiego; - podaje antonimy do podanych wyrazów; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między głoską a literą; - dzieli głoski na: dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe; - rozpoznaje upodobnienia fonetyczne pod względem dźwięczności; - dzieli upodobnienia fonetyczne na udźwięcznienia i ubezdźwięcznienia; - poprawnie zapisuje słowa, w których występują różnice między wymową a pisownią - zna i poprawnie stosuje zasady ortograficzne dotyczące pisowni liter oznaczających samogłoski nosowe; - poprawnie przenosi różne wyrazy, - definiuje akcent; - na ogół poprawnie akcentuje wyrazy - definiuje pojęcia: synonim, homonim, antonim, związek frazeologiczny; - poprawia tekst, zastępując niepotrzebne powtórzenia synonimami; - rozpoznaje antonimy i homonimy wśród innych wyrazów; - wskazuje słowniki, które mogą pomóc 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym zajmuje się fonetyka; - objaśnia różnicę między spółgłoskami a samogłoskami; - podaje przykłady wyrazów, w których występują dwuznaki, - dokonuje klasyfikacji głosek; - wie, skąd się biorą upodobnienia pod względem dźwięczności; - definiuje upodobnienia wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe, postępowe i wsteczne; - rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień głosek; - objaśnia zjawisko ubezdźwięcznienia w wygłosie - stosuje poprawną pisownię znaku dzielenia wyrazu (łącznika); - podaje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, - poprawnie akcentuje różne wyrazy; - wymienia grupy wyrazów nieposiadające samodzielnego akcentu - stosuje w wypowiedziach synonimy i antonimy; 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia zgłoskotwórczą i zmiękczającą funkcję litery i w zależności od jej pozycji w wyrazie; - objaśnia, jak powstają głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe; - objaśnia mechanizm powstawania upodobnień fonetycznych; - rozpoznaje zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią słów - układa dyktando, stosując poznane reguły ortograficzne - wymienia i omawia grupy wyrazów akcentowanych w polszczyźnie inaczej; - wskazuje przykłady akcentu wariantywnego; - poprawnie akcentuje zestroje akcentowe; - stosuje synonimy właściwe dla języka literackiego; - udowadnia, że podane wyrazy są homonimami, różnicując ich znaczenia poprzez użycie w odpowiednich kontekstach;

- podaje przykłady związków frazeologicznych i objaśnia ich znaczenie		- podaje przykłady homonimów; - wskazuje funkcje związków frazeologicznych w języku; - omawia różne typy związków frazeologicznych	- objaśnia dowcip językowy oparty na homonimii;
---	--	--	---

Tworzenie wypowiedzi (pisanie i mówienie)

jak w klasach IV-VII oraz:

Wymagania			
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie stylu; - wie, że w polszczyźnie istnieją różne style wypowiedzi w zależności od sytuacji komunikacyjnej; - rozumie, czego dotyczy norma językowa i wie, jakie są konsekwencje jej naruszenia; - wie, gdzie można znaleźć poprawne formy językowe; - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny - wyjaśnia, czym jest wywiad; podejmuje próbę stworzenia listy pytań kierowanych do konkretnego rozmówcy - wyjaśnia własnymi słowami, czym jest przemówienie; - wie, że przemówienie ma trójdzielną budowę; - objaśnia, w jakim celu przywołuje się argumenty; - podaje przykład pytania retorycznego oraz podejmuje próbę samodzielnej wypowiedzi na 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie stylu; - wymienia i wskazuje podstawowe cechy poszczególnych stylów funkcjonalnych; - wskazuje teksty, dla których charakterystyczne jest użycie poszczególnych stylów - rozumie, czym jest norma językowa i wie, kto jest jej twórcą; - rozróżnia użytkową i wzorcową normę językową; - definiuje pojęcie błędu językowego i wie jakie są przyczyny jego powstawania; - dostrzega w wypowiedziach błędy językowe - wskazuje cechy wywiadu; - wskazuje, jak należy przygotować się do wywiadu; - przygotowuje listę pytań kierowanych do konkretnego rozmówcy - wyjaśnia, czym jest retoryka; - omawia podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest styl funkcjonalny języka i czym jest uwarunkowany; - rozpoznaje styl naukowy, urzędowy, artystyczny, potoczny; - wskazuje w tekście cechy danego stylu; - wskazuje podstawowe kryteria poprawnościowe; - nazywa różne typy błędów językowych, podaje ich przykłady; - korzysta z internetowej poradni językowej; - poprawia błędy językowe, korzystając z różnych źródeł - dostosowuje styl wywiadu do rozmówcy; - tworzy listę pytań otwartych kierowanych do wybranego rozmówcy - wyjaśnia cele działań retorycznych; - przygotowuje przemówienie: formułuje cel, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa styl występujący w danym tekście; - wymienia typy tekstów, dla których charakterystyczny jest dany styl oraz tworzy / przekształca teksty z zastosowaniem określonego stylu - klasyfikuje błędy językowe; - wyjaśnia mechanizm powstawania błędów językowych - przygotowuje wstęp do wywiadu i listę pytań kierowanych do bohatera literackiego; - przeprowadza / redaguje wywiad; - przygotowuje przemówienie: formułuje cel, gromadzi potrzebny materiał, porządkuje treść, wybiera odpowiednią formę zwrotu do słuchaczy, wprowadza do wypowiedzi, przedstawia argumenty, odpiera kontrargumenty, apeluje do słuchaczy, stosuje odpowiednie figury

<p>wskazany temat,</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiuje swoimi słowami, czym jest podanie i wymienia jego stałe elementy; - redaguje podanie, korzystając ze schematu - definiuje swoimi słowami, czym są życiorys, CV, list motywacyjny; - redaguje życiorys i CV, korzystając ze schematu; - wskazuje stałe elementy tych form w przykładowych tekstach; - bierze udział w tworzeniu listu motywacyjnego; <p>- zapoznaje się z definicjami scenariusza i scenopisu;</p>	<p>przygotowywania i wygłaszania przemówień;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje, od czego zależy i na czym polega wybór stylu; - wskazuje przykłady środków retorycznych: apostrofy, pytania retoryczne, wykrzyknienia, porównania, przenośnia, peryfrazy, powtórzenia, aluzji; - wypowiada się na wskazany temat; - omawia graficzny układ podania; - zna stałe formuły podania; - przypisuje podanie do określonego stylu funkcjonalnego - omawia układ życiorysu, CV, listu motywacyjnego; - zna stałe formuły pism urzędowych; - przypisuje życiorys, CV, list motywacyjny do określonego stylu funkcjonalnego; - omawia graficzną kompozycję listu motywacyjnego - wypowiada się na temat różnic między pierwowzorem literackim a scenopisem; 	<p>stawia tezę, przygotowuje argumenty;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowuje środki retoryczne do komunikatu; - wyjaśnia, czym są argumenty logiczne, rzeczowe i emocjonalne, podaje ich przykłady; - wyjaśnia, czym są: apostrofa, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, porównanie, przenośnia, peryfrazę, powtórzenie, aluzja; - swobodnie wypowiada się na wskazany temat; - redaguje podanie; - redaguje fikcyjne życiorysy i CV z zachowaniem stałych elementów budowy tych formy dokumentów; - redaguje list motywacyjny; - wskazuje różnice między dwoma fragmentami scenariusza filmowego; - przygotowuje fragment scenopisu; 	<p>retoryczne, puentuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje podanie wraz z załącznikami - poprawnie redaguje list motywacyjny - wskazuje podobieństwa i różnice między pierwowzorem literackim a scenopisem; - opisuje szczegółowo ujęcie filmowe, korzystając z podanego schematu; - porównuje fragment filmu z fragmentem scenopisu;
---	--	--	---

II semestr

Kształcenie literacko-kulturowe

jak w klasach IV- VII oraz:

Wymagania			
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<ul style="list-style-type: none">- rozumie specyfikę tekstów kultury: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuki plastycznej, sztuk audiowizualnych;- korzysta ze słowników języka polskiego;- stara się posługiwać technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu wiedzy:	<ul style="list-style-type: none">- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, w tym literacki, wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy;- wyodrębnia elementy tekstów ikonograficznych, np. plakatu;- rozpoznaje gatunki filmowe;- definiuje pojęcie adaptacja filmowa;- wymienia rodzaje planów filmowych;- wyjaśnia różnice między rodzajami planów filmowych;- wymienia różne typy montażu filmowego;- przypomina nazwy gatunków filmowych;- wskazuje i omawia różne formy teatralne;- wymienia środki języka filmowego;- definiuje pojęcia: kultura popularna, kicz, adaptacja;- wyjaśnia, czym jest kultura popularna oraz mass media;- świadomie korzysta ze słowników języka polskiego, w tym etymologicznego;- posługuje się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji;	<ul style="list-style-type: none">- swobodnie posługuje się terminami związanymi z teatrem, filmem, muzyką, sztuką plastyczną, sztukami audiowizualnymi;- rozumie przesłania tekstów ikonograficznych;- wyjaśnia zjawisko kultury masowej;- wyjaśnia, czym cechuje się reportaż literacki;- przypomina cechy znanych gatunków filmowych;- wykorzystuje w objaśnieniach utworów literackich wartości uniwersalne związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi;	<ul style="list-style-type: none">- uzasadnia, dlaczego tekst jest reportażem literackim;- ocenia zjawisko kultury popularnej;

Nauka o języku

jak w klasach IV-VII oraz:

Wymagania			
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega różnicę między treścią a zakresem wyrazu; - zastępuje słowa wyrazem o szerszym zakresie; - wie, że realne znaczenie wyrazu może być inne niż słowotwórcze; - wie, że polskie nazwy miejscowe i osobowe są odmienne; - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny, - zna zasady ortograficzne dotyczące pisowni nazw własnych - wyjaśnia własnymi słowami, czym są zapożyczenia i kiedy ich używać; - korzysta ze słownika wyrazów obcych; - objaśnia swoimi słowami, czym są neologizmy; - rozpoznaje neologizmy; - znajduje neologizmy artystyczne w tekście literackim; - wyjaśnia własnymi słowami, czym są archaizmy i dialektyzm; - objaśnia znaczenie archaizmów i dialektyzmów na podstawie przypisów lub słownika; 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia na przykładach różnicę między treścią a zakresem wyrazu; - wyjaśnia własnymi słowami, czym jest realne znaczenie wyrazu; - wie, że polskie nazwy miejscowe odmieniają się w zależności od budowy; - poprawnie odmienia złożone nazwy miejscowości; - poprawnie zapisuje nazwy własne; - poprawnie odmienia nazwiska różnego typu; - wie, że nazwiska żeńskie w postaci męskiej są nieodmienne; - rozpoznaje zapożyczenia; - objaśnia, czym są germanizmy, romanizmy, rusycyzmy i anglicyzmy, podaje ich przykłady; - rozróżnia i rozpoznaje neologizmy słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne i podaje ich przykłady; - podaje słowa, od których powstały wyrazy złożone; - wskazuje archaizmy w tekście literackim; - zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi, korzystając z przypisów lub słownika; - tworzy współczesne formy grammatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest znaczenie wyrazu, treść wyrazu i zakres wyrazu; - objaśnia na przykładach różnicę między realnym i słowotwórczym znaczeniem wyrazu; - zna wyjątki od przymiotnikowej odmiany nazw miejscowych; - odmienia poprawnie trudne nazwy miejscowe; - odmienia poprawnie imiona różnego typu oraz nazwiska męskie - omawia okoliczności przenikania zapożyczeń do języka polskiego; - podaje polskie odpowiedniki zbędnych zapożyczeń; - wyjaśnia, w jaki sposób powstają poszczególne rodzaje neologizmów; - określa, czym są i jaką funkcję pełnią w tekście neologizmy artystyczne; - wyjaśnia pojęcia: archaizm i dialektyzm; - wyjaśnia (także na podstawie kontekstu) znaczenia archaizmów lub związków frazeologicznych zawierających archaizmy; - zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi; - wyjaśnia cel archaizacji; - wypowiada się na temat zasad dotyczących stosowania kolokwializmów w wypowiedzi; - wskazuje podstawowe kryteria 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zależności między treścią wyrazu a jego zakresem; - poprawnie określa treść i zakres wyrazów; - stosuje poprawnie formy wołacza imion; - poprawnie odmienia wszystkie typy nazwisk - wskazuje pozytywne i negatywne aspekty obecności zapożyczeń we współczesnej polszczyźnie; - objaśnia konsekwencje komunikacyjne nadużywania zapożyczeń; - ocenia zasadność użycia neologizmów w tekstach własnych, literackich i użytkowych; - objaśnia sposoby przenikania neologizmów do języka polskiego; - omawia najważniejsze sposoby wzbogacania słownictwa; - wskazuje autorów, którzy stosowali archaizację języka w swoich utworów; - wypowiada się na temat funkcji stylistycznej archaizacji i dialektyzacji języka; - omawia zjawisko stylizacji na język potoczny w literaturze;

<ul style="list-style-type: none"> - określa własnymi słowami, czym są kolokwializmy; - podaje przykłady kolokwializmów; - rozumie, czego dotyczy norma językowa i wie, jakie są konsekwencje jej naruszenia; - wie, gdzie można znaleźć poprawne formy językowe; - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> wyrazów dawnych; - wyjaśnia, na czym polega archaizacja i dialektyzacja języka; - definiuje kolokwializm i wskazuje jego przykłady. w utworach literackich; - rozumie, czym jest norma językowa i wie, kto jest jej twórcą; - rozróżnia użytkową i wzorcową normę językową; - definiuje pojęcie błędu językowego i wie jakie są przyczyny jego powstawania; - dostrzega w wypowiedziach błędy językowe; 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnościowe; - nazywa różne typy błędów językowych, podaje ich przykłady; - korzysta z internetowej poradni językowej; - poprawia błędy językowe, korzystając z różnych źródeł; 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje błędy językowe; - wyjaśnia mechanizm powstawania błędów językowych;
---	---	---	--

Tworzenie wypowiedzi (pisanie i mówienie)

jak w klasach IV-VII oraz:

Wymagania			
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega perswazja; - wie, że perswazja jest wykorzystywana w działaniach reklamowych; - wymienia znane hasła reklamowe i podejmuje próbę objaśnienia, w jaki sposób oddziałują one na odbiorcę; 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia, na czym polega perswazja i manipulacja; - wskazuje typy tekstów, w których używa się perswazji; - wyjaśnia czym jest i czemu służy reklama społeczna; - wymienia niektóre zabiegi językowe 	<ul style="list-style-type: none"> - określa różnicę między perswazją a manipulacją; - wskazuje cele reklamy; - omawia różne typy reklamy; - analizuje i objaśnia funkcje haseł reklamowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w tekstach reklamowych przykłady manipulacji; - omawia środki perswazji w tekstach reklamowych; - omawia funkcję gier językowych i wyrazów wieloznacznych w reklamie;

<ul style="list-style-type: none"> - wie, że parafrazą jest np. wyrażenie treści swoimi słowami; - rozumie zjawisko plagiatu; - podaje cechy reportażu felietonu; -rozpoznaje gatunki publicystyczne; - odróżnia sprawozdanie od reportażu; - odróżnia recenzję od innych form wypowiedzi; - wyodrębnia części kompozycyjne recenzji; 	<ul style="list-style-type: none"> często stosowane w tekstach reklamowych; - definiuje hasło reklamowe (slogan reklamowy); - definiuje parafrazę; - wie, do jakich celów bywa najczęściej wykorzystywany ten zabieg; - wyjaśnia, dlaczego plagiat jest oszustwem; - rozpoznaje fragmenty pochodzące z powieści, reportażu i felietonu; - na podstawie podanego planu redaguje recenzję, stosując wyrazy oceniające i środki językowe; - uwypuklające własną opinię; 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje zabiegi stosowane w reklamie; - objaśnia cel parafrazy; - objaśnia, na czym polega wykorzystywanie parafrazy w negocjacjach lub mediacji; - doskonali umiejętność przeredagowania sprawozdania w reportaż; - wymienia elementy, których nie musi zawierać recenzja; - wymienia cechy recenzji i powinności recenzenta; układa plan, gromadzi słownictwo; 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje hasła reklamowe; - omawia przykłady tekstów reklamowych, w których została wykorzystana parafraza; - objaśnia psychologiczny aspekt wykorzystania parafrazy w komunikacji; - omawia zjawisko parafrazy w dziele ikonicznym; - wskazuje w tekstach zabiegi językowe zastosowane przez autorów parafraz; - redaguje felieton/reportaż; - redaguje recenzję, zachowując wszystkie cechy formy wypowiedzi i stosując bogate słownictwo oceniające i wartościujące;
--	--	--	---

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności nieco wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą i sytuują się na poziomie bardzo wysokim. Uczeń taki otrzymuje celujące oceny z zadań klasowych, sprawdzianów, prac pisemnych i odpowiedzi. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, sięga po teksty popularnonaukowe, naukowe i publicystyczne oraz potrafi je funkcjonalnie wykorzystać. Potrafi sam analizować i interpretować inne teksty kultury. Formułuje problemy, proponuje oryginalne sposoby ich rozwiązania. Ma wysoką świadomość językową. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach polonistycznych w szkole i poza nią. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną i prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, współpraca z gazetką szkolną). Wykazuje wysoki stopień zaangażowania w czasie zajęć, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, czyli na ocenę dopuszczającą. Nie potrafi, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów z języka polskiego w klasie ósmej: odpowiedź ustna, recytacja, zadanie klasowe, sprawdzian pisemny, test pisemny, kartkówka, dyktando, praca na lekcji, praca domowa, projekt, referat, zadania dodatkowe, np., albumy, portfolio, wystawa, udział w konkursie).